

λίγα, ασημένια και ανάξια να πλένουν τις λεκέδες που μας κολλήθηκαν τόσο γιερὰ.

Ός κυριώτερο απ' τὰ πρώτα συχνά-πυκνά παρυσάξουν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ ὡς ἡθικῶς ἀνώτερο τῶν ἄλλων, ἀγνὸ καὶ ἀπαλλαγμένο πολλῶν παθῶν, καθὼς τοῦ ἀλκοολισμοῦ κ.τ.λ. Μὰ ἔχασαν αὐτοὶ οἱ κύριοι, ὅτι τὸν λαὸ μας κανεὶς ὡς τώρα δὲν τὸν κατηγοροῦσε ὡς πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦτα, τὰ ὁποῖα ἔμωσ, ἡ ἀλήθεια ἀπαντρεῖ νὰ τὸ πούμε, δὲν τοῦ δίνουν καὶ μεγαλεῖο χαρακτήρος, ὅμοιου μὲ ἐνὸς ἄλλου λαοῦ, ἀλκολικοῦ ὅσο μπόρεῖς νὰ φανταστῇς καὶ ἀναγκασμένου νὰ ζῇ κατὰ ἀπ' οὐρανὸ μαῦρο καὶ αἰωνίως σιννεφιασμένο. Ἐχάσαν ὅτι πολιτικὴ κακοριζικία καὶ λαϊκὴ ἀξιοπρέπεια εἶναι πρῶματα ἀντίθετα καὶ ἀσχετά, καὶ ἀκατάλληλο τὸ ἓνα νὰ ὑποστηρίζεται ἢ νὰ ἀναιρεῖται ἀπὸ τῆς ἄλλης. Ἀπ' τὰ δευτέρω δικαιολογήματα εἶναι τὰ μπαστούνια τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς καὶ οἱ γροθιές τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Ἀμερικανικῆς. Μὰ καὶ αὐτὰ ἀκόμη, καὶ ὅσα ἄλλα ἀναπόσπαστα απ' τὰ εὐλογημένα συνταγματικὰ πολιτεύματα, ἔχουν ἐκεῖ κάποια ἀξιοπρέπεια καὶ δὲν ἐξευτελίζονται, ὅσο καθεστῶτα καὶ ἂν εἶναι εὐτελῆ, καθὼς σ' ἐμᾶς αὐτὰ τὰ σπουδαῖα, γιατί καίριος δὲν μένει καὶ γιὰ μικρότερα. Κι ἐκεῖ βεβαίως γίνονται μεταθέσεις, καὶ ἀντεγκλήσεις τῇ Βουλῇ, μὰ τὸ δικό μας θέαμα πονεὺν δὲν παρουσιάζεται. Ἀς μὴ λησμονοῦμε ἐπὶ τέλους, ὅτι ἐκεῖ ἡ ἐκπλήρωση τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος καὶ ἡ ἀνελλιπής θεραπεία τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἀνγκῶν σκεπάζουν τὰ μικρὰ ἐκεῖνα σύννεφα τῶν ἐλαττωμάτων, ὅτι οἱ μετανοίες ἐξαχνίζονται τὰ ἀμαρτήματα καὶ ὅτι τέλος—ἂν ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειριστῶ καὶ ἐγὼ ἓνα σύστημα—ὑπάρχουν ἡττες ἀντάξιες πολλῶν νικῶν.

Ἀφ' ἡνῶντας τώρα τὰ ὅμοια, ἃς δοῦμε καὶ τὰ πρωτότυπα. Ἐνα πολὺ παραδοξὸ πρῶμα, πού δὲν τραβᾷ ἴσως τῶν ξένων τὴν προσοχὴ εἶναι, ὅτι τίποτε καλὸ ἀπολύτως δὲν χρεωστούμε στὴν πρόνοια καὶ στὴν πρωτοβουλία τοῦ νομοθετικοῦ σώματος καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ὅλα τὰ κάμνει ἡ ἰδιωτικὴ ἰδέα καὶ ἐμπνευση. Αὐτὴ θὰ σηκωθῇ, θὰ φωνάξῃ, θὰ στιγματίσῃ, θὰ πᾶθῃ τὰ κακὰ τῆς μοίρας τῆς ὥς πού νὰ δῇ τοὺς πατέρας τοῦ ἔθνους νὰ ζυγνοῦν ἀπ' τὸ μακάριο πού κοιμοῦνται στοὺ κόμματος, τίς προστατευτικὰς ἀγκαλιές. Ποιὸν λόγῳ ὑπάρξῃς μπορεῖ νάχουν τέτοια τέρατα, τὸ ξέρουν ἐκεῖνοι μόνο, πού εὐτύχησαν νὰ δοῦν ἀπὸ κοντὰ τὴ δράση καὶ ἄλλων κυβερνήσεων, ὅπου αὐτὴ κατρωθῇ, πρῶμα ἀκατόρθωτο σὲ μιὰς ὥς τώρα, νὰ ἐμπνεύσῃ τυφλὴ ἐμπιστοσύνη, ὅπου γιὰ τὸ κομματικὸ συμφέρον δὲν θυσιάζ-

ζεται τὸ ἐθνικόν, ὅπου γιὰ τὸ ρουσφετι δὲν θυσιάζεται ἡ ἀξιοπρέπεια, ὅπου ὁ βουλευτὴς δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερο κονδύλι στὸν προϋπολογισμό τοῦ κράτους γιὰ κάποιον συγγενῇ ἢ φίλον διορισθῆναι σὲ νεοδημιουργητὸ θέση, ὡς ἂν τὸ δημόσιο χρήμα ἦταν πράγματι τέτοιο μὲ τὴν αἰσχρὰ τῆς λέξεως σημασία, ὅπου δὲν ξέρουν τί θὰ πούν ἐκτακτοὶ σίνδοι, καὶ χασμουρήματα βουλευτῶν, καὶ ἀπροθυμία, καὶ ἀλλεπάλληλα προσκλητήρια κομματάρχων, καὶ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποῖους συγκατανεύουν νὰ φέρουν τίς ἐπαρχίας τους καὶ νὰ κάμουν ἀπαρτία οἱ φιλοπατρίδες καὶ ἐθνικοί, καὶ ἐθνόμαρτυρες καὶ διαπρεπεῖς πολιτευόμενοι, καὶ πλῆθος ἄλλων ἐπιθέτων, στολισμάτων, φιλοτιμιῶν καὶ ἐν γένει μαργαριταρίων τοῦ κοινοβουλευτικοῦ μας διαδήματος πού στεφανώνει τὸ χαριτωμένο μας βασιλεῖο.

Ὅτι ὅμως εἶναι ἀκατανόητο εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἀντίληψη τῶν πολιτικῶν μας. Γιὰ νὰ ἐκτιμήσουμε τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος τους, καὶ νὰ κλάψουμε ὅσο πρέπει τὰ χεῖλιά μας, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐπιθεωρήσουμε λίγο τὰ ἔργα τοῦ 97. Ὁ πόλεμος αὐτὸς εἶναι ἡ πύστις καὶ ἀλάθητος εἰκόνα τῆς παντελοῦς μας ἀνικανότητος εἰς διεξαγωγὴν καὶ λύσιν διπλωματικῶν κόμπων καὶ εἰς ρύθμισιν δρόμου συμφωνοῦ πρὸς σκοποὺς προσχιδισμένους.

Ἡ πρώτη καὶ ἀσυγχώρητη ἀποβλάκωση τῶν πτερόνων τοῦ ἔθνους ἦταν ἡ ἀπροβλεψία. Δὲν προβλέψαμε πόλεμο, λένε, καὶ γι' αὐτὸ εἰμασταν ἀνετοίμαστοι. Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν βρίσκω λόγια νὰ χαρακτηρίσω αὐτὴν μας τὴν νηπιότητα, δὲν ξέρω ἂν ἀνθρώποι μὲ λίγο μυαλὸ θὰ πάθαιναν μιὰ τέτοια στράβωση τοῦ νοητικοῦ τους. Τὸ νὰ δικαιολογοῦν τὴν ἐκδασὴ τοῦ πολέμου μὲ τὸ «δὲν πρόβλεψα» εἶναι σὰν νὰ φωνάζουν, ὅτι δὲν διαφέρουν ἀπὸ μωρὰ παιδιὰ, ἀνίκανοι εἰς πολιτικὰ πρᾶγματα, ἀνίκανοι νὰ πέρουν τὸν τίτλο τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, ὀνόματα πού σ' ἄλλα μέρη κροτοῦν, καὶ μόνο σ' ἐμᾶς κατάντησαν συνώνυμα τοῦ ξυλοσχιῆ, ὅτι ἐπίστεψαν εἰς τὴ χαζότητι καὶ κοκορομυαλοσύνη τους» πὺς εἶναι δυνατόν Ἕλληνες καὶ Τούρκοι νὰ ζήσουν χωρὶς πόλεμο καὶ ἔχθρες ἀκατάπαυστες, ὅτι στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν φτάνει αὐτοὶ ἂν, ἀπὸ πρώτης τάξεως διοργανωτὰς διαδηλώσεων καὶ καλικοτζάρους τῶν ἀνακτορικῶν χορῶν, ἐκλήθησαν νὰ διευθύνουν τὰς τύχας ἔθνους ἀξίου βεβαίως καὶ κλιτέρων κυβερνητῶν.

Κι ἂν ὑποθεθῇ ὅτι ἡ διαρκὴς ἐτοιμασία τῆς χώρας δὲν ἦτο κατ' ὁρμὴν δι' ἑλλειψιν πόρων—πρᾶγμα

ἀδύνατο—πὺς ὁ θαλερὸς τοῦ Μωρητᾶ γέρος, στὸν ὁποῖο δὲν ἀμφισβᾶλλω ὅτι ἡ ἐγνώμων οὐσα πατρίς, θὰ ἔγειρε μετὰ θάνατον ἀνδριάντα, πὺς αὐτὸς δὲ σταθῇκε ἱκανὸς νὰ ἀποσοβῇ τὸν πόλεμο μὲ μιὰ προνομιωτέρα διαγωγὴ απ' ἐκείνη πού εἰδεξε στὴν Κρήτη, τὴν πρώτη ὅλων αἰτίαι; Τί ἄλλο ἀπέδειξε καὶ κείνος καὶ οἱ συναδελφοὶ του παρὰ ὅτι ὁ μύλος τοῦ Νασταδι ὁ χτισμένος σὲ ρόδες γιὰ νὰ γυρᾷ εὐκόλῃ στὶς μεταβολές τοῦ ἀνέμου, ἦταν πολὺ πιὸ σταθερὸς απ' τὴ λεγομένη—(δὲν ξέρω ποῖς ἀστεῖος ἐφάρμοσε καὶ σ' ἐμᾶς τὴ λέξη αὐτή)—πολιτικὴ τους;

Πόση ἔπειτα ἀναποφασιστικότης καὶ φόβοι καὶ δισταγμοί, πρᾶματα ἀσυμβίβαστα σὲ παρόμοιες περιστάσεις, καὶ στὸν πόλεμο καὶ μετὰ τὸν πόλεμο στὴ συνολογικὴ τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦ δανείου τῆς ἀποζημιώσεως, δισταγμοὶ καὶ ἀναβολές, πού στὸ τέλος μᾶς φιλοδωρήσαν καὶ τὸν ἐλιγχο;

Πολλὰ ἀκόμη προῖντα φυσικὰ καὶ βιομηχανίας θὰ στείλουμε στὸ ἐξωτερικόν, μὰ πολιτικούς καὶ διπλωμάτας οὔτε τώρα, οὔτε γιὰ ἄκοκτο ἀκόμη διάστημα φαινόμενα προωρισμένοι νὰ ποκτῇσουμε, πρᾶμα πού πρέπει νὰ καταλάβουμε ἂν ἐννοεῖται, ζοῦμε καὶ ἔχουμε τὴν ἀξίωση νὰ ζήσουμε μετὰ τὴν πολιτισμῶν ἐθνῶν, πού πρὸ καιροῦ ἐμύρφωσαν τὸ ἀπαραίτητο στὴν προκοπὴ τοῦ ἔθνους στοιχεῖο, τέλει καὶ ἀξιο νὰ δέχεται τίς εὐλογίες του, καὶ ὅχι τυφλοσυντημένους ἀνθρώπους ἀπὸ κάθε ἀνεμο πού θὰ φουτῶσῃ τοῦ μυαλοῦ τους τὰ πανιά.

ΔΑΜΩΝΑΣ

Ο ΚΡΑΣΟΠΑΤΕΡΑΣ

(Ἐμπνευση ἀπὸ τὸν Θίογνι)

Πάντοτε χαίρεται ἡ καρδιά μου ἡ παρθενὴ ὅταν ἀκούω γέμισμα κανάτας θελκτικῆς. Χαίρω νὰ πίνω μόνος μου, μακριὰ ἀπὸ θηλυκὸ κρατῶντας ἓνα ταμπουρὰ ξεμαυλῆτη.

Σ' ΕΝΑ ΧΕΛΙΔΟΝΑΚΙ

(Ἐμπνευση ἀπὸ τὸν Ἀνακρέοντα)

Τί θέλεις νὰ σοῦ κάνω, χελιδονάκι ἄλλο; Θέλεις νὰ ψαλιδίσω τὰ ἐλαφρὰ φτερά σου, ἢ κάλλιο απ' τὸ στόμα τῆ γλώσσα νὰ σοῦ βγάλω πού πᾶει σὰν ροδιάνι; γιατί στὸ πέρασμά σου λαλεῖς μὲ τοση χάρη; Κι' απ' τὰ συλλογικά μου τὸν νοῦ μου ἔχεις πάρει; Κ. Σ. Γ.

—Ραβασάκια σὰν ἔστειλες τ' εἶχε τελειωμένοι πρῶτα τούτην καὶ κοντὰ κοιλόνην ἡ γέρο Σταμάτα, ἀλλὰ γλυκό-λοα, λουλούδια ἔς πετοῦσε. Κεῖνο, γι' αὐτὸ θύμωσ' ὁ πατέρας τῆς καὶ δὲν τὸν ἔκανε ὅμως τί νὰ πῆς εἶναι καὶ τυχερὰ αὐτὰ.

—Καλὰ εἶσαι μ' φαίνεται πὺς εἶστε συμπεθεροὶ μὲ τὸ καπετὰν Βλάση.

—Ἐμ συμπεθεροί, ξεσυμπεθεροί, τώρα ἡ παντρεῖα γίνηκε, δὲ χαλνέει. Αὐτὰ μὴλεγε ἐφῆς κ' ἡ νύφη μ' πῆγε νὰ ρωτήσω γιὰ τὰ νύμματα πὺς τὰ βάζει, ἃς εἶναι δᾶ, καὶ μὴλεγε «εἶσαι, λέει, εἶσατε γενιὰ καὶ παντρεῖα δὲ γένεται». Ἡμεῖς ρώταμα τὸ διαπότη' το' εἶπα κ' εἶπε πὺς γένεται.—Ἀς εἶναι, μ' λέει, σὰν ἦταν δὲν ἔλεγαν νὰ μὴ παῖρ-ωνται συμπεθεροί.—Τί νὰ κάνωμε λέω κ' ἐγώ, γλέψ τὸ χωριὸ μας εἶναι μικρὸ καὶ δὲν ἔχει καὶ ἄλλο κοντὰ νὰ γένωνται συμπεθεργιές ὕστερα καὶ τὰ παιδιὰ εἶναι λίγα καὶ ἐλὲς δὲ θὰς κάνεις γαμπρὸ γενιὰ σάματος, λίγες παντρεῖες εἶναι ἔτσι δὴ ἀδέρφια, δὴ πρῶτες ἀδελφές; Κι' ἀπὸ κ' ἡμεῖς τὸν ξέρουμε καὶ τί εἶπαμε ν' ἄλλ' φορὰ π' μᾶς τὸν προξένεον; γενιὰ εἶναι, γάμος δὲ θεμελιών' καὶ δὲν τὸν ἔκανάμι. Ἐ τώρα γλέψ πῆγε καὶ σ' ν' Ἀμερικῇ.

—Σὰν πῆγε σ' ν' Ἀμερικῇ μάκρυνάτι;

—Δὲ μάκρυνάμι, μ' τί νὰ πῆς εἶναι καὶ τυχερὰ αὐτὰ γυρίσεις, γυρίσεις πάλι ὅτι εἶναι τυχερὸ σ' δὲν ξεφεύγεις. Ἐ, στάθηκε καὶ τὸ Μαρῶ, ἡ ἀδερρὴ τῆς Μαρουδῆς, κάντε τον, κάντε τον, τὸν κάνάμι.

—Αὐτὸ ἓνας λόγος εἶναι μὰ κυτᾶζτε τώρα: ἦτανε πρὸς νὰ γένῃ αὐτὴν ἡ παντρεῖα; δὴ ἀδελφές δὴ πρῶτα ἀδελφεία; μὴ κυτᾶζετε σήμερ νὰ τὸ μαπαλώσετε ὅπως ὅπως ταχὰ σὰ δυστυχέψ' τὸ κορίτ' καὶ δὲν εἶσατε καὶ σεις νὰ τὸ προστατέψετε; δὲν εἶναι παιῖς γέλασε αὐτὰ τὰ πρᾶγματα, ἡ παντρεῖα πρὲς νὰ χαλάσῃ.

—Μ' εἶντε παλαβή, πὺς θὰ χαλάσουμε τ' παντρεῖα; δὲ λὲς τί λέει καὶ ὁ ἀφέντης μας;

—Ὅπως ξέρετε πᾶλε' εἶσαι ἔχετε τὸ κορίτ' ἐγὼ δὲν ἀνακατάνομαι, εἶπε κ' ἐσηκώθηκε νὰ φύγῃ.

—Καλὸ βράδυ σας εἶπε.

—Στὸ καλὸ θεῖα Γαρφ. εἶπ' ἡ Μαρουδῇ καὶ μόλις ἡ θύρα ἐκλείσε γύρισε στὴ μάννα τῆς—Μάννα, εἶπε, καλὰ λέει ἡ θεῖα, εἶμαστε συμπεθεροὶ καὶ τέτλιες παντρεῖες δὲν προκόβει.

—Μωρὴ εἶντε καὶ σύ, πού ἦρθε κείν' ἡ παλαβὴ καὶ σ' σήκωσε καὶ σένα τὰ μυαλὰ σ'. Μοναχὴς μας εἶμαστε νὰ κάνουμε ὅ,τι θέλουμε;

Ἡ θεῖα Γαρφουλιὰ βγαίνοντας ὅξω ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει τὸν ἀνήφορο γιὰ νὰ πᾶθῃ στὴ γειτονιά τῆς, ὅταν τὴ βρῆκε ἡ παπαδιά, μιὰ γρηῃ κουφή. Μὲ τς ὁγίες σας τῆς εἶπε.

—Καὶ στὸ κεφαλάκι σ' παπαδιά μ'.

—Πὺς εἶπες; κυρὰ Γαρφ. δὲν ἄσας.

—Εὐχαριστοῦμε εἶπα παπαδιά μ' ἓνα τέτλιο καὶ χε-οότερο σ' ἄγγόνι.

—Νᾶσαι καλὰ κυρὰ Γ. Ἀμ' τί βασιλοπαῖδ' ἔκανάτι γαμπρὸ.

—Ἀμ' ἐγὼ τῶταξα εἶλεγε μοναχὴ τῆς ἡ θεῖα Γ. ἡ νὰ παθῇν ἡ ζούρα νὰ τὸν κολλήσῃ νὰ μὴ γυρίσ' πίσω απ' ν' Ἀμερικῇ.

Κεῖνες τίς ἡμέρες εἶχε γράμμα καὶ ὁ γαμπρὸς απ' τὴν Ἀμερικῇ δὲν εἶχε καυιὰ ἀντιλογία γιὰ τὴν προῖκα καὶ τὰ χωράφια, ὅσα τοῦταζαν. Εἶχε μαπακάρῃ μὲ ἀγγλικὸ βαπόρι, πού πῆγαινε γιὰ τὴ Ρουσσῖα. τὸ ταξεῖδι θὰ βα-στοῦσε τρεῖς μῆνες, μὰ τὸ Πάσχα θὰ ἔρχονταν στὴν πα-τρίδα γιὰ νὰ κινή τὸ γάμο.

—Καλῶς νὰ ἔρθῃ, εἶπ' ἡ μάννα τῆς Μαρουδῆς σὰν τᾶ-κουσε, πού τὸ διάβαζαν' κύττα ἐσὺ νὰ τελειώσης τὰ προί-κια σ' εἶπε τῆς Μαρουδῆς πού χαίρονταν.

—Ἀφσε νὰ χροῦμε τὸ γράμμα, εἶπεν ἡ Μαρουδῇ καὶ γιὰ τὰ προίκια ἔχομε καιρὸ ἄκομα δὲ διάβασμα τὸ γράμ-μα καὶ σ' ἔπιασαν οἱ βιὲς ἐσένα' ὡς τ' Ἀμπερὴ εἶναι τό-σες μῆνες, ὅ,τι μᾶς λείπεται τὸ φιλάνομε.

Ἀπὸ τότες ὅμως εἶχαν περάσῃ μῆνες, εἶχε περάσῃ καὶ τὸ Πάσχα καὶ γράμμα ἀπὸ δὲν ἔλαβαν.

Μιὰ μέρα ὅμως, ὅρα τοῦ ἐσπερινοῦ, πού ἡ θεῖα Λένη κάθονταν σκεπτικῇ, γλέπει τὸ μικρὸ γραμματοκομιστὴ καὶ φανερώνεται μπροστὰ τῆς λασπωμένος.—Καλῶς τὰ δέχτηκες θεῖα γράμμα' απ' τὸ γαμπρὸ.

—Εὐχαριστοῦμε παιδί μ' εἶπ' ἡ θεῖα Λένη καὶ τὸ